

GAZETA LWOWSKA

WYCHODZI KAŻDEGO POWSZEDNIEGO DNIA POPOŁUDNIU

Ceny prenumeraty: We Lwowie bez doręczenia do domu . . . mies. zł. 2—, kwart. 6— z dostawą do domu . . . mies. zł. 2-40, kwart. 7— Na prowincji z przesyłką pocztową . . . mies. zł. 2-40, kwart. 7— Zagranicą mies. zł. 5—, kwart. 15—	Numer telefonu REDAKCJI I ADMINISTRACJI 221-17. Konto PKO Lwów Nr 504.044.	ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: LWÓW, UL. ZIMOROWICZA 15 I. P. Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty. Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.	CENA NUMERU 10 gr.	Ceny ogłoszeń: Za 1 wiersz milimetr. (8 1/2 cm. szer.) w zwykłych ogłoszeniach gr. 10, w nadstępnym i w nekrologach gr. 10, w kronice, repertuar, dział gospodarczy, paski w takcie gr. 10, pod nagłówkiem na pierwszej stronie zł. 1— Tabelaaryczne o 50 proc. drożej. Za jedno słowo w drobnych ogłoszeniach gr. 10, kupno i sprzedaż słowo gr. 12, matrymonialne, korespondencja prywatne słowo gr. 10, dla poszukujących pracy gr. 12, z zastrzeżeniem miejsca 50 proc. Zagraniczne o 50 proc. drożej.

Kilka słów o książce.

Podjęta przez Radę Książki, Związek Księgarzy Polskich, Polskie Tow. Wydawców książek oraz Towarzystwo Literatów i Dziennikarzy akcja propagandowa pod hasłem „O jedną książkę więcej” trwać będzie od dnia 4 kwietnia b. r. To zniewala do kilku na ten temat refleksyj.

Jesteśmy krajem o szalonym procencie analfabetów. W dodatku na skutek nie dostarczania książki masom, wytwarzamy jeszcze analfabetów powrotnych, 2 proc. ludności czyta książki. Na akcję biblioteczną wydały samorządy w roku ubiegłym — nie licząc Warszawy i Łodzi — 2 grosze na głowę mieszkańca. Dla ludności wiejskiej świadczenia te są niższe i wynoszą niespełna półtora grosza. Jedna książka przypada w niektórych powiatach na kilkunastu mieszkańców.

Różne się na to składają przyczyny. Po pierwsze brak bibliotek. W Stanach Zjednoczonych, Anglii, Szwecji, Danii, Belgii, Finlandii i Bułgarii istnieją specjalne ustawy biblieczne, które sprawiają, że państwa te są pokryte gęstą siecią bibliotek. Każdy obywatel ma do nich dostęp, może w nich uzupełniać swą wiedzę. Sprawy funduszy bibliecznych uregulowano drogą ustawodawstwa, wprowadzając podatek biblieczny w postaci dodatku do podatków, obowiązując w jednych krajach wszystkich obywateli, w innych tylko mieszkańców gmin, w których się na to zgodzono, bądź wreszcie pozostawiono akcję biblioteczną towarzystwom oświatowym, zapewniając im pod określonymi warunkami pomoc państwa.

W Polsce sprawa ta dopiero w ostatnich czasach poczyną się posuwać naprzód. Wydział Wykonawczy Naczelny Komitetu uczczenia pamięci Marszałka Piłsudskiego opracował projekt stworzenia Instytutu bibliotek powszechnych im. Józefa Piłsudskiego. Jest to jeden z projektów stworzenia pomnika żywego. Przewiduje on powołanie do życia instytucji opartej o samorządy a mającej pokryć kraj siecią bibliotek racjonalnie zorganizowanych. Równocześnie zaś władze szkolne zwracają szczególną uwagę na systematyczne powiększanie księgozbiorów szkolnych oraz na sprawną organizację ruchu czytelniczego.

Po za tym jednak i inne jeszcze myśli nasuwa książka polska. Oto książka w Polsce jest droga w porównaniu z francuską czy niemiecką, ale nakład jej jest śmiesznie mały. 10.000 egzemplarzy jest cyfrą astronomiczną w społeczeństwie 33-milionowym. Poezje wychodzą nakładem własnym autorów, szereg cennych prac naukowych latami musimy czekać na swą „kolejkę” a czasami pozostają jedynie w rękopiśmiej. Zresztą każdy kto napisał książkę wie, ile trzeba pokonać trudności, zanim książka zostanie wydrukowana i znajdzie się na półkach księgarskich — skąd pójdzie do piwnic, bo nie ma nabywców a często na makulaturę.

Książka zaś piękna znajduje się na rozdwoju; traci coraz bardziej dawnych przedwojennych czytelników, których z natury rzeczy jest coraz mniej, nowi zaś czytelnicy to ludzie całkiem innego w tym względzie pokroju. Książka prawdziwie piękna i szlachetna nie zawsze znajduje w ich życiu odpowiednie miejsce.

Obecny rząd pozostaje u władzy.

Warszawa, 2. 4. (PAT.) Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął dnia 1 kwietnia b. r. w godzinach popołudniowych P. Prezesa Rady Ministrów gen. Sławoja Składkowskiego, który w związku z zakończeniem sesji zwyczajnej Izb ustawodawczych przed-

stawił do rozstrzygnięcia Pana Prezydenta kwestię dalszego trwania lub ustąpienia Rządu.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej zdecydował, iż obecny Rząd ma nadal sprawować władzę.

Rozmowy na Zamku.

Warszawa, 2. 4. (PAT.) Pan Prezydent R. P. przyjął dziś w godzinach popołudniowych w obecności Marszałka Śmigłego-Rydza, p. prezesa Rady Ministrów gen. Sławoja-Składkowskiego, p. wicepremiera inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego i p. ministra Spraw Zagranicznych J. Becka, którzy referowali o bieżących pracach rządu.

Warszawa, 2. 4. (PAT.) Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął dziś dr Antoniego Cieszyńskiego, profesora Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

Warszawa, 2. 4. (PAT.) Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął dziś senatora Kazimierza Fudakowskiego.

Niepewna sytuacja wewnętrzna Czechosłowacji.

Praga, 2. 4. (PAT.) Dziennik „Rude právo” publikuje obszernie sprawozdanie z przemówienia senatora Tonobransky'ego, wygłoszonego na zebraniu poufnym narodowego zjednoczenia. Mówca stanął na stanowisku, iż jaknajszersze zapewnienie autonomii przede wszystkim dla Słowaków jest koniecznością.

Jeśli rozwój sytuacji pójdzie w dotychczasowym kierunku, to wewnątrz Czechosłowacji okaże się, iż 8 milionów ludzi na ogólną ilość 15 milionów jest wręcz wrogo usposobionym do idei państwowej Czechosłowacji.

Praga, 2. 4. (PAT.) Doniesienia z prowincji, zwłaszcza z zachodnich części Czechosłowacji wskazują na zaostrzenie nastrojów mniejszości niemieckiej w stosunku do ludności czeskiej. Zwłaszcza na obszarach, gdzie Niemcy znajdują się w przygniatanej przewadze, doszło do całego szeregu incydentów między urzędnikami czeskimi a Niemcami, przeważnie członkami partii Henleina. Ze strony niemieckiej padają groźby, iż urzędnicy ci będą musieli opuścić zajmowane stanowiska.

Rozbite wojska rządowe i uchodźcy na granicy francuskiej.

Paryż, 2. 4. (PAT.) Specjalny wysłannik „Paris Soir” donosi z Luchon, że oddziały hiszpańskie, które przekroczyły granicę francuską w Pirenejach, wchodziły w skład rozbitych przez gen. Franco 31 i 43 dywizji wojsk rządu walenckiego.

Wśród oficerów znajduje się trzech oficerów sowieckich, 7 komisarzy politycznych rządu walenckiego, oraz 22 oficerów Hiszpanów (jeden podpułkownik, jeden major i 20 poruczników).

Wielu żołnierzy hiszpańskich przybyło na terytorium Francji już bez broni, porzuconej podczas odwrotu.

Korespondent „Paris Soir” przeprowadził wywiad z komisarzem politycznym 10-go korpusu wojsk rządu walenckiego, do którego należały rozbite dywizje.

Komisarz oświadczył, iż od dnia 24 marca obie brygady pod dowództwem gen. Arseno Navarra oraz pułk. Moja toczyły stałą walkę odwrotową.

Dnia 24 marca, wprowadzając je do akcji, zostały one od razu zaatakowane i po 24-godzinnej walce nie mogąc

oprzeć się ogniom artyleryjskiemu i akcji samolotów, zmuszone zostały do odwrotu. Obie brygady wchodzące w skład 31 dywizji zostały całkowicie rozbite.

Wśród Hiszpanów, którzy przekroczyli granicę francuską, znajduje się również dowódca 10 korpusu 35-letni generał Gallo oraz dwaj deputowani z okręgu Huesca: Baltran (republikańsin) i Borderas (socjalista).

Paryż, 2. 4. (PAT.) W dalszym ciągu na terytorium francuskie przybywają liczni uchodźcy z Hiszpanii.

Wczoraj wieczorem obozowały nad granicą francuską niezliczone rzesze uchodźców wojskowych i cywilnych.

Dziś rano o 5-tej zauważono obóz rozłożony przy drodze do Luchon liczący ponad 2.000 osób.

Anglia pośredniczy w wymianie jeńców hiszpańskich.

Londyn, 2. 4. (PAT.) Rząd brytyjski dokonał dwóch posunięć personalnych w stosunku do obszaru Hiszpanii, które zasługują na specjalne omówienie.

1) marszałek polny sir Philip Chetwode, jeden z najwybitniejszych generałów armii brytyjskiej, do roku 1935 głównodowodzący armią brytyjską w Indiach, a po tym z powodu przekroczenia normy wieku przeniesiony w stan spoczynku, postawiony został na czele specjalnej komisji bry-

USTAWA O POZBAWIENIU OBYWATELSTWA.

Warszawa, 2. 4. (PAT.) W dniu wczorajszym została ogłoszona w Dzienniku Ustaw R. P. ustawa z dnia 31 marca 1938 r. o pozbawianiu obywatelstwa polskiego.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem 1. kwietnia 1938.

DEKORACJA ARTYSTÓW TEATRU POLSKIEGO.

Warszawa, 2. 4. (PAT.) P. Minister W. R. i O. P. prof. dr Wojciech Świętosławski dnia 1 bm. w obecności pp. wiceministra Alexandrowicza, dyrektora Przybyłowicza, naczelnika Zawistowskiego i radcy Rusinka udekorował złotymi, srebrnymi i brązowymi Krzyżami Zasługi 32 osoby z pośród personelu artystycznego, technicznego i administracyjnego Teatru Polskiego w Warszawie z okazji jubileuszu 25-lecia powstania tego teatru.

MIN. CHARWAT U PREMIERA KS. MIRONASA.

Końno, 2. 4. (PAT.) Wczoraj o g. 11.30 p. min. Charwat złożył wizytę premierowi ks. Mironasowi.

Końno, 2. 4. (PAT.) Posel Charwat złożył kwiaty na grobie b. posła litewskiego w Rydze śp. Witolda Wilejszysa, z którym łączyły go stosunki osobiste.

KATASTROFA LOTNICZA.

Rzym, 2. 4. (PAT.) W okolicy miejscowości Somma Lombardo, nastąpiła z nieznanых przyczyn katastrofa samolotu cywilnego. Pilot zginął na miejscu.

ZATONAŁ STATEK.

Paryż, 2. 4. (PAT.) U wejścia do portu w Hawrze zderzył się norweski statek-cysterna „Mesley” z holownikiem. Statek-cysterna zatonał po upływie paru minut wraz z 7 członkami załogi.

OFIARY CYKLONU.

Columbus (Kanzas), 1. 4. (PAT.) — Ofiarami cyklonu, który nawiedził okolicę, padło 27 zabitych i 250 rannych. Straty obliczane są na zgórą milion dolarów.

KATASTROFA W CZASIE MANEWÓW.

Waszyngton, 1. 4. (PAT.) Departament marynarki otrzymał potwierdzenie wiadomości o katastrofie jednego wodnopłatowca w czasie obecnych manewrów w okolicy Wysp Hawajskich. Z pośród 7 członków załogi tego samolotu uratowano tylko jednego. Dotychczas nie nadeszło potwierdzenie wiadomości o zaginięciu drugiego wodnopłatowca.

Jest przyczyną tego stanu rzeczy i pauperyzacja szerokich warstw inteligencji, która przez długie lata była jedynym konsumentem sztuki i książki. Jest kryzys kulturalny, jaki przeżywa społeczeństwo i błędy w organizacji produkcji i handlu dziełami sztuki i książką.

Całokształt tych spraw jest jednak zbyt doniosły, by do niego raz po raz nie wracać. Gd.

tyjskiej, utworzonej celem przeprowadzenia wymiany jeńców i zakładników między obu walczącymi stronami w Hiszpanii.

2) Generał sir Edmund Ironside, jeden z najwybitniejszych dowódców obecnej armii brytyjskiej, został głównodowodzącym wojskami i gubernatorem Gibraltaru.

Nominacja ta dowodzi, jak wielką wagę rząd brytyjski przywiązuje obecnie do tego, aby straż nad Gibraltarem oddana była w najlepsze ręce.

Słowacy krytykują politykę Hodży.

Bratislava, 2. 4. (PAT.) W związku z wygłoszonym do radia przemówieniem prem. Hodzy o aktualnych problemach czecosłowackiej polityki we wewnętrznej i zagranicznej „Slovak” stwierdza, że premier Hodża okazał się w swym przemówieniu typowym reprezentantem polityki rządu praskiego, który nie umie wyciągnąć konsekwencji z najpoważniejszych wydarzeń i przystosować się do zmienionej sytuacji.

Premier Hodża mówił tak, jakby w ostatnim czasie nic się nie było stało, jakby nadal istniało państwo austriackie i jakby niemiecki obóz aktywny nie uległ rozbiuciu.

Pomimo zupełnego bankructwa obecnej polityki mniejszościowej, Hodża zamierza nadal prowadzić do-

tychczasową politykę, chociaż premier angielski dowodził niedawno, że rozumne postulaty Niemców sudeckich muszą być spełnione.

Również jeśli chodzi o problem słowacki, Hodża nie wszedł dotąd na właściwą drogę, prowadzącą do jego rozwiązania, chociaż problem ten ma o wiele większe znaczenie niż kwestia niemiecka. — Dotychczasowe metody wywołały w Słowacji powszechny sprzeciw. Słowacki obóz narodowy oczekuje na zapowiedziane w swoim czasie oświadczenie premiera w sprawie słowackiej. Zależnie od tego, jakie stanowisko zajmie premier w tej kwestii, Słowacy rozwiną swoją dalszą akcję polityczną celem zrealizowania swych postulatów.

Jedna cegła to jeszcze nie dom...

A jedno filiżanka kawy słodowej Kneippa nie może nam jeszcze dać zdrowia! Pijąc jednak codziennie wyśmienitą i pożywną kawę słodową Kneippa, oddamy naszemu zdrowiu wielką przysługę. A dla twego zdrowia nie ma nic lepszego, niż

Kawa Słodowa Kneippa

Plenarne obrady

Koła parlamentarnego O. Z. N.

Warszawa, 2. 4. (PAT.) Wczoraj o godzinie 9-tej odbyło się plenarne posiedzenie koła parlamentarnego Obozu Zjednoczenia Narodowego, pod przewodnictwem prezesa Koła sen. Dąbkowskiego. Na posiedzeniu był obecny szef Obozu gen. bryg. St. Skwarczyński, szef sztabu płk. dypl. Z. Wenda i kierownicy oddziałów sztabu.

Na wstępie posiedzenia dokonano wyboru „sekcji zagadnieniowych”.

Po dokonaniu wyboru sekcji referat organizacyjny wygłosił

szef sztabu O. Z. N. płk. Wenda, po czym odbyła się dyskusja w toku której działacze terenowi zgłosili m. in. swoje dezideraty. Następnie wygłosił przemówienie

szef Obozu gen. St. Skwarczyński. Na zakończenie obrad, członkowie Koła uchwaliли następującą rezolucję:

„Koło parlamentarne Obozu Zjednoczenia Narodowego z najwyższą radością przyjęło do wiadomości fakt zjednoczenia się Polaków za Olzą, co niewątpliwie pozwoli wzmocnić walkę Polonii zaolzańskiej o słuszne jej prawa.

Koło parlamentarne OZN. z głęboką troską śledzi akcję rodaków za Olzą i zapewnia o czujnej gotowości udzielenia pełnego poparcia i pomocy dla ich wysiłków.

ROBOTNICZY NA FON.

Sosnowiec, 2. 4. (PAT.) Robotnicy huty „Bankowej” w Dąbrowie górniczej postanowili oddać na F. O. N. dwudniowy zarobek, przeznaczając pieniądze te na kupno karabinu maszynowego.

ŚWIĘTOKRADZTWO.

Białogród, 31. 3. (PAT.) Słynna statua Matki Boskiej z Bystrzycy została okradziona ze złotej korony i ozdób z drogich kamieni. W czasie pościgu przez żandarmów świętokradcy zgubili skradzioną złotą koronę.

stach takich jak n. p. m. st. Warszawa, Łódź, Katowice, Poznań, Wilno, Lwów, Kraków, Bydgoszcz, Częstochowa, Sosnowiec, Stanisławów i inne większe miasta, mają być doprowadzone do porządku przez zastosowanie nawierzchni gładkiej (asfalt, beton i t. p.) 5) Z uwagi na szpecenie budynków mieszkalnych licznymi antenami odbiorczymi, należy wywrzeć nacisk na właścicieli budynków mieszkalnych i posiadaczy anten odbiorczych, aby w budynkach, gdzie znajduje się więcej niż 10 aparatów odbiorczych radiowych, anteny jednopromieniowe zastąpiono anteną wielopromieniową.

Współpraca włosko-niemiecka w Afryce.

Berlin, 2. 4. (PAT.) „Berliner Tageblatt” zamieszcza wywiad swego rzymskiego korespondenta z gen. Teruzzim, podsekretarzem stanu w ministerstwie Afryki.

W wywiadzie tym, opatrzonym tytułem „oś Berlin — Rzym sięga aż do Abisynii” gen. Teruzzi wyjaśnił, że współpraca gospodarcza niemiecko-włoska opiera się na układzie z grudnia 1936 roku. Układ ten został pogłębiony i rozszerzony w grudniu następnego roku. Na terenie włoskiej Afryki wschodniej działa szereg towarzystw włosko-niemieckich, posiadających przewaźnie charakter spółek akcyjnych.

Na zapytanie korespondenta „Berliner Tageblatt”, jaki wpływ na stosunki gospodarcze włosko-niemieckie miało przyłączenie do Italii Abisynii, generał Teruzzi odrzekł, że fakt ten wpłynął dodatnio na intensywność obrotów gospodarczych między obu państwami.

Korzystna ta ewolucja dla obu krajów postępuje nadal.

ANGLIA — IMPERIUM POD BRONIA.

Berlin, 2. 4. (PAT.) Komentarze prasowe niemieckie do mowy Mussoliniego w senacie są nadal bardzo ubogie i niemal jednobrzmiące.

„Voelkischer Beobachter” pisze, że Niemcy jako państwo, połączone z Włochami osi, biorą żywy udział w radości i dumie, jaka przenikać musi

WYROK W PROCESIE DR. DROBNERA.

Kraków, 2. 4. (PAT.) Wczoraj wieczorem Trybunał ogłosił wyrok skazujący Bolesława Drobnera na 3 lata więzienia zaliczeniem aresztu i utratę praw na 4 lata.

Ława przysięgłych uznała winę oskarżonego 10 głosami przeciwko 2.

naród włoski po mowie pierwszego marszałka imperium.

Mussolini — pisze „Voelkischer Beobachter” — mógł oszczędzić tym razem wszelkich upiększeń retorycznych swej mowy, gdyż przytoczone przez niego cyfry i fakty mają potężną wymowę.

„Deutsche Allgemeine Ztg.” pisze: trudno jest już dziś rozstrzygnąć, czy istotnie męska i żołnierska mowa 2-go duce wpłynęła opóźniająco lub szkodliwie na przebieg rokowań włosko-angielskich. Anglia otrząsnęła się już z pacyfizmu i staje się obecnie coraz bardziej już nie „narodem pod bronią” ale „imperium pod bronią”.

Dziś Kino Casino

Największy i najdroższy film świata

PANI WALEWSKA

W gł. rol. GRETA GARBO, CHARLES BOYER. — Wolna przeróbka powieści Wacława Gąsiorowskiego — Przeprowadź biletów od godziny 11-1-szej. Bilety wolnego wstępu bezwarunkowo nieważne (aż do odwołania).

O podniesienie zdrowotności i wyglądu naszych miast.

Warszawa, 2. 4. (PAT.) Dotychczasowy rezultat prac, dokonanych w dziedzinie podniesienia zdrowotności i wyglądu kraju jest widoczny, jednakże w niektórych jeszcze miejscowościach pozostawia wiele do życzenia.

W związku z tym, dla utrzymania rzeczy już dokonanych oraz w celu dalszego prowadzenia będącej w toku akcji, p. prezes Rady Ministrów i minister spraw wewn. gen. Sławoj-Składkowski zarządził: 1) właściciele nieruchomości tak w miastach, miasteczkach, osadach jak i na wsiach, którzy ubiegłego roku nie doprowadzili frontowych budynków do przyzwoitego wyglądu i nie uporządkowali stanu ogrodzeń, odgraniczających poszczególne nieruchomości od dróg publicznych winni bezzwłocznie czynności te usku-

tecznić, zgodnie z obowiązującymi przepisami. 2) od właścicieli nieruchomości, którzy w roku ubiegłym zastosowali się do zarządzeń władz i budynki swe oraz ogrodzenia do należytego stanu doprowadzili, należy w roku bieżącym żądać tylko takich czynności, które okażą się potrzebne dla usunięcia braków w należytych wyglądzie tych przedmiotów. 3) Podwórza winny być uporządkowane, wybrukowane w części służącej do komunikacji i oszczędzone w ścieki dla odprowadzenia wody deszczowej, przy czym zwrócić należy szczególną uwagę na to, aby usztywnienia były utrzymane czysto, a śmiećniki szczelnie zamykane i uporządkowane. 4) nawierzchnie podwórz w nieruchomościach położonych przy ulicach o nawierzchni gładkiej, w mia-

Z TEATRU WIELKIEGO.

U METY.

SZTUKA K. H. ROSTWOROWSKIEGO W REŻYSERII KAROLA BOROWSKIEGO; DEKORACJE M. RÓZANSKIEGO.

Powojenna krytyka dosyć bezspornie mianowała Rostworowskiego pierwszym (t.j. przodującym) polskim dramaturgiem. Znaczący to tyle, co — człowiekiem teatru. A ta kwestia winna być gruntowniejszej poddana rozważce. Wydawać się bowiem musi każdemu nieledwie czytelnikowi i widzowi utworów Rostworowskiego, jak dalece utwory te są — nieteatralne. Jak wiele oporów pokonywać musi kazdorazowa ich inscenizacja. Rostworowski bowiem w swoim piarstwie nie dochodzi do sformułowań intercjonalnie choćby zaokrąglających się w wyimaginowany a konieczny gest teatralny czy sytuację sceniczną. Ciężar treściowy jego utworów zwraca się dowewnętrznie w głąb słów samych, drąży w nich szlaki ukrytych znaczeń. Tekst Rostworowskiego jest surowy i chłodny. Nie odznacza się wyrazistością plastyczną ani miłą dźwiękiem. Właściwie w wielu mo-

mentach jest to tekst przeznaczony jakby do czytania cichego i ta teza wydaje się być słuszną wbrew wielu głosom krytyki. Odnosi się to głównie do wierszowanych dramatów Rostworowskiego. W ostatnich utworach: „Niespodzianka”, „Przeprowadźce” i „U mety” surowy wiersz zastąpiony zostaje prozą. I znowu ta proza dialogów nie jest łatwa, zawiera jednak — właśnie przez swą lapidarność — pewne kapitalne spięcia znaczeniowe, skróty całkowicie paraboliczne. Gdy słucha się dialogów „U mety”, nasuwają się uwagi o walorze słowa zorganizowanego. Rzecz tym dziwniejsza, że Rostworowski w swym „wierszowanym” okresie twórczości — przy widocznym ciężkim zmaganiu się z słowem — nie potrafił ustrzec się retoryki i zwykłego gadulstwa. Proza trylogii wspomnianych dramatów natomiast jest opanowana. Istnieć — wszakże może tylko w formie przed-

stawienia teatralnego. Jest tam bowiem tyle niewypowiedzeń, że teatr dopiero przemówić może pełnym głosem. I tu wracam do pierwszego zdania tej recenzji: do rewizji prymatu Rostworowskiego w wymiarze dzisiejszego polskiego dramaturgii. Nie to ważne, czy pierwszy; ważne, że jedyny którego twórczość sama w sobie była walką. Walką z oporem materiału.

Gdy na premierze w Teatrze Wielkim oglądaliśmy realizację ostatniego dramatu Rostworowskiego „U mety”, na myśl przyszły przede wszystkim uwagi o teatralności zjawiska. Granica między dziełem pisarza a reżysera trudna jest tu do wyznaczenia, jak trudno rozgraniczyć inwencję reżyserską i aktorską. Realizacja Borowskiego miała do pokonania tekst — jak się wspomniało — trudny przez swą lapidarność i dynamiczność prawie nieteatralny. Nic łatwiejszego, jak pominać jakiś akcent, nie wyczuć długości pauz. Czy wierzyć w konieczność rytymizacji realistycznej formy przedstawienia? Rytm przedstawienia dał się rozpoznać od razu w pierwszej scenie (w kawiarni w Sukiennicach).

Zwarty, skondensowany tekst Rostworowskiego uderza ciągle andante, jest przez to w czytaniu nieplastyczny, monotony. Dopiero inwencja reżysera, bieg akcji ujęła w moderato, largo i forte. Przedstawienie odezwało się pełnodźwiękiem. Zasadniczo wszakże rewelacyjność reżyserii Borowskiego tkwi w czym innym — jest: w ustawieniu i pogodzeniu kreacji aktorskich. Tak, pogodzeniu, bo tekst Rostworowskiego nie bierze pod uwagę reakcji widza na sceny szczególnego napięcia dramatycznego. Gdy w jednej przestrzeni krzyczy, wy myśla sobie i rozpacza trzech jednocześnie ludzi, a rozpacz każdego z nich innym płynie łozyskiem dramatu, robi się z tego awantura, niezrozumiałe krzykactwo. Spójrzcie jednak na scenę rozmowy Felka z Cimkiewiczem i Frankiem — na weselu (akt II.); jak tam trzy wezbrane a różne afekty współgrają i współbrzmiają akordem. To samo powtarza się w zakończeniu aktu IV-go. Dobrze, rzetelne, inteligentne, więcej nawet: twórcze kreacje Madalińskiego (Felek), Machalskiego (Cimkiewicz) i Szynclera (Frank) potrafi Borowski —

